

Crowdfunding: hoe verwerken in de boekhouding

nieuws

Nieuws: finance, profit,

20 september 2019

Crowdfunding is ook in België eindelijk uit de obscuriteit verdwenen. Het verzamelen van kleine bedragen voor allerhande belangeloze doelen bij het publiek is ondertussen wijdverspreid. Ook bij ondernemingen, zowel start-ups als scale-ups, is crowdfunding niet langer een schimmige financieringsvorm. De Commissie voor Boekhoudkundige Normen (CBN) heeft haar definitief advies 2019/08 aangaande crowdfunding gepubliceerd.

Bij crowdfunding, ook wel “*publieksfinanciering*” of “*participatieve financiering*” genoemd, doet men beroep op het publiek om via een platform geld in te zamelen. Dit gebeurt al dan niet met ondersteuning en het gebruik van sociale media. Crowdfunding is niet alleen mogelijk voor de financiering van specifieke projecten rond filantropie of cultuur maar ook om ondernemingen te ondersteunen bij hun verdere ontwikkeling.

Soorten crowdfunding

In de basis zijn er drie soorten crowdfunding te onderscheiden: donatie, lening en investering.

Donatie

Bij een donatie kan het publiek geld storten voor een project of een onderneming zonder tegenprestatie dan wel met het oog op het ontvangen van een tegenprestatie.

Bij laatstgenoemde vorm van financiering bestaat de tegenprestatie meestal uit een product of een dienst ontwikkeld dankzij de opgehaalde gelden (“*reward-based/pre-sales crowdfunding*”). Deze vorm van crowdfunding is eigenlijk te vergelijken met een voorfinanciering waardoor men al kan verkopen nog voor het product of de dienst op de markt is gebracht. In de kunstensector bestaat de tegenprestatie vaak uit zitjes tijdens de voorstellingen of een exemplaar van het gerealiseerde kunstwerk.

“*Donation-based crowdfunding*” is gekenmerkt door een financiering zonder tegenprestatie, dan wel met een eerder symbolische tegenprestatie, of een tegenprestatie die geen verband houdt met het bedrag van de donatie. Voorbeeld hiervan is sponsoring onder de vorm van

reclame.

Lening

Wanneer de financiering gebeurt onder de vorm van een lening is er sprake van “*crowd lending*”. In dit geval verstrekt het publiek geld aan een onderneming al dan niet vergoed door intrest. In de praktijk coördineert een (erkend) platform de crowd lending. Dit is van geldinzameling tot de (eventuele) de uitbetaling van interesten en de finale terugbetaling van het geleende kapitaal.

Financiële belegging – Investering

Anders dan middels een lening kunnen investeerders die beleggen in een onderneming ook andere vormen van winst beogen. Denk hierbij aan handelsvorderingen, royalties, dividenden of obligaties.

Crowdfunding door *invoice trading* is een vorm van factoring, met name kopen investeerders (de *factors*) handelsvorderingen van een onderneming. De onderneming wil zo haar liquide middelen verhogen. De factor kan de factuur in geval van niet-betaling niet terug sturen naar de begunstigde onderneming. In ruil voor de prestaties, inbegrepen het risico om de vordering te innen, ontvangt de factor een fee van de begunstigde onderneming.

Royalty crowdfunding is een type van financiering waarbij de investeerder tegen betaling een onlichamelijk roerend goed verwerft. De opbrengst hiervan bestaat uit een deel van de toekomstige winst van het gefinancierde project. In het bijzonder in het artistieke milieu is het overdragen van vermogensrechten in ruil voor financiering niet onbekend.

Bij *equity-based of security-based crowdfunding* investeert het publiek in aandelen, winstbewijzen of obligaties van een onderneming. Deze vorm van financiering is geregeld door de Crowdfundingwet van 18 december 2016 en kan enkel verlopen via de tussenkomst van een erkend financieel platform. De investeerder belegt in effecten met een aandelenkarakter of schuldinstrumenten die worden uitgegeven door de onderneming.

Een variante op deze vorm van crowdfunding is deze waarbij het publiek onrechtstreeks via een financieringsvehikel investeert in een onderneming. De investeerder ontvangt *participatory notes* die door het financieringsplatform worden uitgegeven. Het rendement van deze participatory notes is afhankelijk van het rendement van de lening of van de aandelenparticipatie waarin via het platform is geïnvesteerd.

Boekhoudkundige verwerking

Donatie

Bij een donatie zonder tegenprestatie boekt de investeerder op *55 kredietinstellingen* en *64 Andere bedrijfskosten*. De begunstigde onderneming boekt in spiegelbeeld via *764 Ander niet-*

recurrente bedrijfsopbrengsten.

De financiering via een donatie met tegenprestatie is te vergelijken met een gewone verkoop. De berekingswijze is dan ook rechttoe rechtaan zowel bij investeerder als begunstigde. Het gebruik van overlopende rekeningen is nodig indien het product of de dienst niet vóór het einde van het boekjaar is ontwikkeld.

Lening

Lending-based crowdfunding boekt men zoals een gewone lening. In hoofde van de investeerder gebruikt men de actiefrekeningen *291 Vorderingen op meer dan één jaar – Overige vorderingen* en *416 Overige vorderingen – Diverse vorderingen*. De interesten boekt men op *759 Ander financiële opbrengsten*. Het terug te betalen bedrag wordt bij de begunstigde onderneming opgenomen op het passief van de balans, met name rekening *17 Schulden op meer dan één jaar – Overige leningen* en *424 Overige leningen*. De interesten worden geboekt op rekening *650 Kosten van schulden*.

Financiële belegging

De boekhoudkundige verwerking van *invoice trading* is gelijkaardig aan deze van factoringsovereenkomsten. De verwerking hiervan is uitvoerig beschreven in CBN-advies 2011/23.

Royalty crowdfunding opnemen in de boekhouding van de investeerder is afhankelijk is van de aard van het project. De betaalde bedragen zullen voor artistieke werken op rekening *21 Immateriële vaste activa* worden geboekt en voor bedrijfsprojecten op rekening *28 Financiële vaste activa*. Er dient op het einde van het boekjaar rekening gehouden te worden met de passende afschrijvingen voor de immateriële vaste activa met een bepaalde levensduur of waardeverminderingen voor immateriële vaste activa met een onbepaalde levensduur. Het CBN-advies 2012/13 licht de boekhoudkundige verwerking toe van immateriële vaste activa. Financiële vaste activa kunnen het voorwerp uitmaken van waardeverminderingen. De CBN stelt dat de ontvangen bedragen in hoofde van de begunstigde op de passiefzijde worden geboekt op rekening *1109 Beschikbare inbreng buiten kapitaal*, ongeacht de aard van het project.

Bij *equity-based* en *security-based crowdfunding* is de boekhoudkundige verwerking anders bij kapitaal- en kapitaallose vennootschappen. In een kapitaalvennootschap worden de ingezamelde fondsen als kapitaal (met of zonder uitgiftepremies) of als schuld opgenomen. Een kapitaallose vennootschap gebruikt de rekeningen *110 Beschikbare inbreng* en *111 Onbeschikbare inbreng*. Zij kan het concept uitgiftepremie nog steeds gebruiken, ook al bestaat de rekening uitgiftepremies technisch niet meer. De investeerder gebruikt de rekeningen *510 Aandelen* (bij *equity*) dan wel *52 Vastrentende effecten* (bij *security*).

Investeren via *participatory notes* leidt tot het gebruik van de rekening *2840 Overige aandelen – Participatory notes* of *291 Overige vorderingen* ingeval van lening. In hoofde van de

begunstigde onderneming is boekhoudkundige verwerking analoog met *equity-based en security-based crowdfunding*. Het commissieloon verschuldigd op het opgehaalde bedrag boekt zij op rekening *200 Oprichtingskosten* dan wel op *650 Kosten van schulden*.

Conclusie

Het CBN-advies 2019/08 geeft een omstandige toelichting over de boekhoudkundige verwerking bij crowdfunding. Vennootschapsrechtelijke en fiscale regels mogen echter evenmin uit het oog worden verloren. Dit is in het bijzonder van belang bij *participatory notes*. Indien u overweegt om hetzij te investeren hetzij te zoeken naar financiering via crowdfunding, aarzel dan niet om ons te contacteren voor advies of bijstand.

Johan Lemmens *managing partner*
(cko)
j.lemmens@atern.io

Check atern.io/nieuws voor
meer finance, tax en legal
nieuws.

atern.io